

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

1135

Vragen van het lid **Brekelmans** (VVD) aan de Minister van Buitenlandse Zaken over *een overleg met de Iraakse Minister van Buitenlandse Zaken* (ingezonden 5 februari 2024).

Antwoord van Minister **Bruins Slot** (Buitenlandse Zaken), mede namens de Minister voor Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking (ontvangen 1 maart 2024).

Vraag 1

Deelt u de opvatting dat in uw bericht op X van 28 december 2023 over de ontmoeting met de Iraakse Minister van Buitenlandse Zaken de indruk wordt gewekt dat de samenwerking inzake gedwongen terugkeer van uitgeprocedeerde Iraakse asielzoekers niet is besproken?¹

Antwoord 1

Nee.

Vraag 2

Is in dit overleg gesproken over de noodzaak dat Irak beter meewerkt aan de terugname en gedwongen terugkeer van uitgeprocedeerde Iraakse asielzoekers? Zo nee, waarom niet? Zo ja, wat heeft u in dit overleg ingebracht?

Antwoord 2

Ja. Tijdens het overleg is gesproken over de bilaterale migratiesamenwerking tussen Irak en Nederland. In het overleg heb ik de noodzaak tot verbetering in de terugkeersamenwerking benadrukt.

Vraag 3

Hoe verhoudt het antwoord op vraag 2 zich tot uw toezegging in het recente artikel 100 debat over de Nederlandse inzet in Irak dat u intensiever zult inzetten op de dialoog met Irak om uitgeprocedeerde asielzoekers terug te nemen?

¹ X, 28 december 2023, Tweet Minister van Buitenlandse Zaken Hanke Bruins Slot (<https://x.com/HankeBruinsSlot/status/1740410217320579194?s=20>)

Antwoord 3

Conform de toezegging in het artikel 100 debat over de Nederlandse inzet in Irak van 25 oktober 2023 bespreekt het demissionaire kabinet in diplomatieke en politieke contactmomenten met Iraakse ambtgenoten de voortgang in de brede bilaterale migratiesamenwerking, inclusief terugkeer van uitgeprocedeerde asielzoekers. Zo ook in het gesprek van 28 december.

Vraag 4

Op welke manieren geeft u invulling aan de bovengenoemde toezegging om de dialoog over het terugnemen van uitgeprocedeerde asielzoekers met Irak te intensiveren?

Antwoord 4

Migratiesamenwerking, inclusief de terugkeer van uitgeprocedeerde asielzoekers, staat hoog op de agenda van hoog-ambtelijke en politieke bezoeken. Zo sprak ik hierover zowel met premier al-Sudani als met Minister Hussein tijdens mijn bezoek aan Bagdad op 6 februari jl. Daarnaast ontvangt demissionair Minister-President Rutte premier al-Sudani op 15 februari a.s., waar dit ook op de agenda staat.

Ook wordt er ingezet op verschillende hoog-ambtelijke overleggen in het komende jaar over de volle breedte van de migratiesamenwerking, zoals aanpak mensenhandel, duurzame oplossingen voor ontheemden, bescherming en terugkeer en herintegratie. Daarnaast wordt gewerkt aan het opzetten van een formele migratiedialoog over bovengenoemde thema's en werkt de DT&V nauw samen met de Iraakse autoriteiten aan het verbeteren van terugkeersamenwerking op operationeel niveau. Een recent werkbezoek van een hoog-ambtelijke Iraakse delegatie, in het kader van het door Nederland gefinancierde IOM COMPASS (*Cooperation on Migration and Partnerships to Achieve Sustainable Solutions*) programma, stond in het teken van het uitwisselen van expertise.² Ook dit draagt bij aan het verbeteren van de terugkeersamenwerking.

Ook op lokaal niveau in Bagdad brengt de ambassade regelmatig de boodschap over van het belang van terugkeersamenwerking. In EU-verband wordt zowel op politiek als operationeel niveau over dit onderwerp gesproken met andere EU-lidstaten.

Vraag 5

Deelt u de opvatting dat het van belang is om bij alle diplomatieke en politieke overleggen met Irak de noodzaak tot betere terugkeersamenwerking consequent aan de orde te stellen? Zo ja, hoe wordt dit momenteel gedaan? Zo nee, waarom niet?

Antwoord 5

Ja. Graag verwijst ik naar de antwoorden op de vragen 3, 4 en 7.

Vraag 6

Bent u bereid om (financiële) drukmiddelen in te zetten (minder visa, minder ontwikkelingssamenwerking (OS), minder projecten en investeringen) richting Irak om de druk op te voeren om uitgeprocedeerde asielzoekers terug te nemen? Zo nee, waarom niet?

Antwoord 6

De mogelijkheid tot terugkeer hangt samen met verschillende factoren, waaronder de bereidheid tot samenwerking van het partnerland, alsook onze eigen wet- en regelgeving en de houding van de terugkerend persoon in kwestie. Dit maakt het een complex proces. Een positieve benadering met o.a. het opbouwen van een gelijkwaardig en duurzaam partnerschap is een instrument in de samenwerking. In algemene zin kunnen visa en ontwikkelingssamenwerking een belangrijke rol spelen in het bijdragen aan die positieve dynamiek, alsook aan de aanpak van grondoorzaken van migratie

² Het COMPASS partnerschap is een meerjarig programma tussen Nederland en de Internationale Organisatie voor Migratie (IOM) op het gebied van migratiesamenwerking. Het programma richt zich op het bieden van bescherming en bijstand aan kwetsbare mensen onderweg, het tegengaan van mensenhandel en -smokkel, bewustmaking van de risico's van irreguliere migratie en legale alternatieven, en vrijwillige terugkeer en herintegratie

om zo te helpen voorkomen dat mensen de noodzaak ervaren irregulier te vertrekken. Voor landen die toch onvoldoende meewerken kan het kabinet inzetten op maatregelen, waaronder in EU-verband. Denk hierbij aan de mogelijkheid om visumaatregelen te treffen onder artikel 25bis van de Visumcode.³

Vraag 7

Hoe geeft u ten aanzien van Irak invulling aan de motie Brekelmans/Mulder (36 200-V-27), die oproept om migratieafspraken tot een belangrijke prioriteit in het buitenlandbeleid te maken?

Antwoord 7

Deze motie is ondersteuning van beleid, ook in het geval van Irak. Migratiesamenwerking staat structureel hoog op de agenda bij bilateraal contact met Irak.

Daarbij onderhoudt NL met Irak een formele migratiedialoog. Deze vond vorig jaar plaats en wordt momenteel voor dit jaar ingepland. Hieruit vloeien afspraken voort tot samenwerking op diverse aspecten van migratie. Bovendien voeren NL en Irak programmering uit op het gebied van migratie en opvang in de regio, waaronder Prospects en COMPASS.⁴ Deze programmering ziet o.a. op de aanpak van grondoorzaken, bescherming, terugkeer en re-integratie. Daarnaast verwijs ik u ook naar het antwoord op vraag 4.

Vraag 8

Wanneer en hoe bent u voornemens om in overleggen met uw Iraakse ambtgenoot (en andere Iraakse diplomaten) de noodzaak tot betere terugkeersamenwerking onder de aandacht te brengen?

Antwoord 8

Zie het antwoord op vraag 4.

Vraag 9

Op welke wijze trekt Nederland samen met gelijkgezinde Westerse landen op richting Irak om de druk op te voeren om de terugkeersamenwerking te verbeteren?

Antwoord 9

Zie de antwoorden op de vragen 4 en 6.

Vraag 10

Kunt u deze vragen beantwoorden voor de Begrotingsbehandeling Buitenlandse Zaken op 13 februari 2024?

Antwoord 10

Helaas is dit niet gelukt voor de begrotingsbehandeling.

³ Kamerstuk 29 344, nr. 155

⁴ Sinds 2018 heeft Nederland een meerjarig innovatief Partnerschap met UNICEF, UNHCR, ILO, IFC en de Wereldbank genaamd Prospects. Het doel van Prospects is om perspectief te bieden aan vluchtelingen, intern ontheemden en kwetsbare gastgemeenschappen in landen die een groot aantal vluchtelingen opvangen.